

AB OVO

Ποταμόπλοια / 14

Θανάσης Σταμούλης
Ab Ovo

© 2017, Εκδόσεις ΠΟΤΑΜΟΣ & Θανάσης Σταμούλης
Σχεδιασμός εξωφύλλου: Δάφνη Κουγέα
Σελιδοποίηση: Βίβιαν Γιούρη

Εκδόσεις ΠΟΤΑΜΟΣ
Ξενοκράτους 48, 106 76 Αθήνα, τηλ. 210 7231271, fax 210 7254629
www.potamos.com.gr, info@potamos.com.gr

ISBN 978-960-545-084-7

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, κλητός και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΘΑΝΑΣΗΣ Δ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ

Ab Ovo

ΝΟΥΒΕΛΛΑ

 ποταμός

ΑΘΗΝΑ 2017

«ΤΟ ΣΚΟΥΛΗΚΙ ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ έχει το μέγεθος μιας βλεφαρίδας. Δεν μπορείς να το δεις. Είναι σαν μεταφερόμενος ιός και τρυπώνει στο σώμα με κάθε εισπνοή μας. Μόλις φτάσει στην καρδιά, μεγαλώνει. Γίνεται πρησμένη αρτηρία. Και για να χορτάσει, τρώει τον μυ», λέει ο Παύλος και ανοίγει ένα κουτάκι μπύρας. Βρέχει τα χείλη του, η φωνή του μουσκεύει, μαλακώνει. «Το σκουλήκι στην καρδιά κατοικεί κάτω από το στέρνο αλλά δεν ζει. Είναι όμως ζωντανό. Και καθώς κλείνεις τα μάτια, το ακούς να μασουλά την καρδιά σου. Το σκουλήκι ανήκει στον μεγαλύτερο φόβο», λέει, «όχι στα χέρια μας».

Η Μαρία δεν μπορεί να δει το σκουλήκι στην καρδιά της επειδή τα μάτια της είναι μικρά σαν κεφάλι καρφίτσας. Καρφώνει επάνω τους το παράθυρο του απέναντι σπιτιού. Το φως είναι αρχικά σβηστό, μόλις ανάβει σχηματίζει έναν κίτρινο κόσμο. Τόσο το φως όσο και το παράθυρο ανήκουν σε μια κουζίνα. Η γυναίκα με το παιδί στην αγκαλιά δεν ανήκει πουθενά, μονάχα σέρνει τα πόδια της στο πάτωμα. Αφήνει το παιδί στον πάγκο, ανοίγει ένα καλάθι και ένα συρτάρι. Στο ένα

χέρι κρατά ένα κρεμμύδι, στο άλλο ένα μαχαίρι. Καθαρίζει τις φλούδες και μπήγει το μαχαίρι στη σάρκα του κρεμμυδιού. Το παιδί κουνά τα πόδια του και κλαίει. Η γυναίκα κάνει σς σς σς. Το παιδί σιωπά. Η σιωπή του όμως ανήκει στο στόμα όχι στο σώμα του. Κουνά τα πόδια και μαστιγώνει τον αέρα. Κοιτάζει με τα πέλματα την ακονισμένη λάμα και ανατριχιάζει. Φοβάται μήπως το χέρι σπρώξει το μαχαίρι προς το μέρος του και το καρφώσει στον τένοντά του.

Η γυναίκα κινεί τόσο γρήγορα το χέρι της, που το κρεμμύδι γίνεται χιλιάδες μικρά κομμάτια. Τα μάτια της δακρύζουν. Τα δάκρυα δεν ανήκουν όμως στα μάτια της. Ανήκουν στο τακ τακ που κάνει το μαχαίρι επάνω στον πάγκο.

Η πόρτα του διαμερίσματος ανοίγει και κλείνει. Ο άντρας κατευθύνεται στην κουζίνα. Το παιδί τον βλέπει, γελά και ανοίγει τα χέρια του· η γυναίκα δεν αντιδρά επειδή αρνείται να κοιτάξει τα καθαρά ρούχα του· για τη σύζυγο κάθε καθαρή επιστροφή μοιάζει με χαμένη μέρα. Ο άντρας παίρνει το παιδί αγκαλιά και το κάνει μία σβούρα. Αρχικά το παιδί γελά, μετά σιωπά επειδή η περιστροφή της γης το ζαλίζει. Ο άντρας ακουμπά το παιδί στον πάγκο, με τα χείλη ακουμπά το κεφάλι της γυναίκας. Εκείνη διπλώνει τον αγκώνα και σκουπίζει τα κρεμμυδένια της δάκρυα.

«Η νύχτα είναι καλύτερή σαν πιπέρι αλλά η γυναίκα είναι κρύα σαν πάγος», λέει η Μαρία. «Τον άντρα τον αποφεύγει. Προτιμά το σκουλήκι για συντροφιά».

Τα δόντια της Μαρίας αλέθουν τη φωνή της. Μέσα στον λαιμό της δεν υπάρχουν σύμφωνα και φωνήεντα. Μόνο ήχοι σε μορφή σκόνης.

Στο πεζοδρόμιο ένα ακορντεόν τσακίζει το χειμωνιάτικο σκοτάδι. Το παιδί σέρνεται ως την άκρη του πάγκου και γέρνει στο πλάι. Πετά τα μάτια στον δρόμο, αγγίζει το πεζοδρόμιο. Δεν μπορείς να δεις το σημείο που κοιτούν αλλά μπορείς να τα ξεχωρίσεις επειδή γυαλίζουν. Το παιδί ακούει τη μουσική και γελά. Μόλις η μουσική ξεθυμάνει, το παιδί σοβαρεύει. Κοιτάζει τον πατέρα, εκείνος το φιλά στο μέτωπο. Όταν λέει, πάω για ύπνο, η γυναίκα πετά το κρεμμύδι σε μια κατσαρόλα. Δεν ρωτά, θα φας, αλλά τσιγαρίζει τη σιωπή της.

Η Μαρία γέρνει προς τα πίσω. Η πλάτη της ενώνεται με την πλαστική πλάτη της καρέκλας, γίνεται πλαστικό δέρμα. Ακουμπά τα πόδια στο κάγκελο, η νυχτικιά γλιστρά και κάνει δίπλες στη λεκάνη της. Κάτω από τις δίπλες ξεχωρίζει ένα λευκό κιλοτάκι, η ήβη της είναι φουντωτή.

«Το σκουλήκι στην καρδιά», λέει, «δεν τρώγεται. Είναι σκληρό σαν κόκκαλο και κατσαρό σαν τρίχα εφηβαίου».

Έπειτα σηκώνεται, πηγαίνει στο μπάνιο και πλένει το πρόσωπό της. Όταν επιστρέφει στο μπαλκόνι, δεν κάθεται στην καρέκλα, αλλά στηρίζεται επάνω στο κάγκελο.

«Το σκουλήκι», λέει, «είναι κόκκινο σαν τα χείλια μας. Άμα μιλάμε για αυτό ντρέπεται και κοκκινίζει

περισσότερο. Ο φόβος όμως ασπρίζει. Γίνεται αδιάφορο πρόσωπο», λέει και ανάβει ένα τσιγάρο.

Δεν το καπνίζει όμως. Κρύβεται πίσω από τον καπνό επειδή ντρέπεται το παιδί.

«Αναζητείς θύτες», απαντώ.

Οι κορυφές των κτηρίων μοιάζουν με επίπεδα, καραφλά κεφάλια. Άμα τα κοιτάξω για αρκετή ώρα παρασύρομαι και νομίζω πως οι κεραίες της τηλεόρασης είναι αποξηραμένα σκουλήκια: τα σκουλήκια στέκουν πάνω στα επίπεδα κεφάλια επειδή θέλουν τον έλεγχο και αναζητούν παρθένες καρδιές. Μόλις βρουν κάτι αμόλυπτο, εφορμούν στην καρδιά και διαρρηγνύουν τον καρδιακό υμένα.

Ο αέρας που χτυπά στις κεραίες, κάνει το μέταλλο να σκούξει: ακούγεται σαν πεινασμένο σκουλήκι. Όσο κοιτάζω το παλλόμενο σίδηρο τόσο αισθάνομαι τον χτύπο της καρδιάς μου να σκαρφαλώνει στους κροτάφους. Και στον λαιμό νιώθω μία μεταλλική αναγούλα.

Στο νοσοκομείο μια ασθενής βγάζει διαρκώς τους φλεβοκαθετήρες από το χέρι της, αναζητεί συντροφιά. Ανοίγει τα δάχτυλα και πιάνει τον καρπό μου. Το στόμα της ανοίγει, επάνω στα ούλα η φωνή της ακούγεται εξασθενημένη.

«Σήμερα», λέει, «πονάω περισσότερο από χτες. Και χτες πονούσα περισσότερο από προχτές. Για αυτό αναπολώ το παρελθόν. Είναι λιγότερο επώδυνο από το μέλλον».

Τράβηξα απαλά το χέρι μου και προσπάθησα να τρυπήσω ξανά τη φλέβα της. Τα μάτια γλίστρησαν στην

άκρη των ζυγωματικών μου, την κοιτάξα. Τα μαλλιά της κάθε μέρα χλόμιαζαν περισσότερο και κρέμονταν από τα μάγουλα σαν ξεραμένος κισσός. Το στόμα της απείχε μία παλάμη από τη μύτη της και τα δόντια της δύο δάχτυλα από τα χείλη. Η γυναίκα έμοιαζε νεκρή, αλλά ζούσε. Πέθαινε όμως κάθε μέρα από λίγο.

Στον διάδρομο έπεσα επάνω στη Μαρία. Πίσω από τη λευκή της στολή έμοιαζε πιο ζωντανή από εμένα και εγώ πιο παραδομένη από εκείνη. Σταθήκαμε δίπλα από ένα παράθυρο. Από εκείνο το σημείο η πόλη έμοιαζε αθώα επειδή στα πεζοδρόμια οι άνθρωποι ήταν σκιές που χάνονταν πίσω από γωνίες. Η Μαρία χαμογέλασε.

«Σκιερά σκουλήκια», είπε.

Έπειτα έφυγε, επειδή πάνω από την πόρτα ενός θαλάμου άναψε ένα κόκκινο φως. Στο περβάζι του παραθύρου κάθισε ένα περιστέρι. Με κάθε του λαρυγισμό έκανε τους αρρώστους πιο ανήσυχους. Έκλεισα το παράθυρο και χαμήλωσα το κεφάλι. Τα βλέφαρα τα έριξα στο πάτωμα και τα πάτησα με τις μύτες των παπουτσιών μου. Φοβόμουν πως το βράδυ θα δω ξανά το ίδιο όνειρο: έναν άντρα να πέφτει στον ακάλυπτο και να γίνεται χίλια κομμάτια. Και αυτά τα χίλια κομμάτια να γίνονται χίλια σκουλήκια που σκούζουν αναζητώντας αθώες καρδιές.

2.

ΤΑ ΒΡΑΔΙΑ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ κυκλοφορεί ένα φάντασμα και κάνει την ησυχία κομμάτια. Σέρνεται στους διαδρόμους και φωνάζει. Η φωνή είναι αγνή, ανήκει σε έναν ηλικιωμένο άντρα. Κάτω από τις πιτζάμες ο ασθενής είναι ένας σωρός από σαρκικά κόκκαλα. Τα ούλα του είναι κενά, βρεφικά. Όταν φωνάζει, στο πρόσωπό του γεννιέται η ανάγκη να πιαστεί από κάπου. Τεντώνει τα χέρια και πιάνεται από τα πέτα μας. Μόλις η βελόνα τρυπήσει το δέρμα του, η ανάσα του αλλάζει. Γίνεται αργή ξανά, πεινασμένη, άρρωστη και μετράει αντίστροφα. Κι όπως τον ξαπλώνουμε στο κρεβάτι, το πρόσωπό του ασπρίζει. Γίνεται πρόσωπο παλιού ηθοποιού, πασαλειμμένο με μπόλικη πούδρα. Όμως το δικό του λευκό δεν παραποιούσε τίποτα. Απλώς επέτεινε ένα μαρτύριο. Καθώς ο ηλικιωμένος άντρας αποκοιμιέται, τα χέρια του χαλαρώνουν και εμείς επιστρέφουμε στη θέση μας. Η Μαρία κάθεται πίσω από το γραφείο και ξαπλώνει επάνω στο χέρι της. Σκέφτομαι πως τα δικά της όνειρα είναι ασθενικά και πως ανήκουν στα βραδινά φαντάσματα. Την αφήνω να κοιμηθεί, πίσω από το παράθυρο η πόλη αλλάζει, δεν έχει πια προορισμό. Ούτε γεωγραφικό πλάτος.

Οι γειτονιές της πόλης ήταν μεγάλες και εξαπλώνονταν παντού σαν ενήλικη παλάμη. Και σε κάθε δάχτυλο αντιστοιχούσε ένα κτήριο. Τα καλοκαίρια τα παράθυρα στα δάχτυλα έμεναν ανοιχτά και οι κουρτίνες έπαιζαν με τον άνεμο. Ανάμεσά τους δεν υπήρχαν άνθρωποι ή σκόνη. Μόνο τριχωτούς κλέφτες έβλεπες που πήγαιναν πότε προς τη μία κατεύθυνση και πότε προς την άλλη, σαν τυχοδιώκτες.

Το νοσοκομείο ήταν χτισμένο στο κέντρο της παλάμης. Γύρω του υψώνονταν λόφοι και επίπεδες λεκάνες. Τα δέντρα στις άκρες των δρόμων δεν άνθιζαν, δεν καρποφορούσαν. Έβγαζαν αγκάθια που τσίμπαγαν τα χέρια. Ανάμεσα στα δάχτυλα, οι δρόμοι ήταν ανοιχτές διαβάσεις. Τα αυτοκίνητα κυλούσαν στο κενό βγάζοντας μηχανικούς θορύβους, άφηναν πίσω τους μαύρο καπνό. Κι όταν χειμώνιαζε, οι κουρτίνες στα διαμερίσματα πάγωναν στα κουρτινόξυλα και οι κλέφτες έπεφταν στο έδαφος.

Όσο η Μαρία κοιμόταν επάνω στο χέρι της, δεν σκεφτόταν ούτε το νοσοκομείο ούτε την παλάμη. Η μυρωδιά του καμένου πέλλετ περνούσε ξυστά από τη μύτη της, επειδή στο νοσοκομείο οι αρρώστιες περίσσευαν.

Καθώς η Μαρία χασμουρήθηκε, τα μάτια της άνοιξαν και επάνω στο μάγουλό της φάνηκαν τα απομεινάρια πέντε λεπτών δακτύλων. Πήρε στις χούφτες της ένα πλαστικό ποτήρι με καφέ και ήπιε μία γουλιά.

«Όταν κοιμάμαι», είπε, «δεν βλέπω πια όνειρα. Με κούραζαν επειδή γύριζα στο παρελθόν και στην επαρχία υπήρχαν μόνο κακοτράχαλοι δρόμοι και ιδρώτας».

Η φωνή της ακούστηκε σκληρή, ενοχική. Πρώτα χτύπησε στα ούλα και μετά κόλλησε στα δόντια και έγινε μικρές κηλίδες πικρού καφέ. Άναψε ένα τσιγάρο και κατάπιε τον καπνό. Δεν κάπνιζε, έτρωγε. Μόλις χώνεψε, ο καπνός ακούστηκε σαν ρέψιμο. Σούρωσε στο στόμα της και άκουσε μια βραχνή ανάσα να λέει: *επαρχιακό παρελθόν.*

Η Μαρία σε εκείνο το παρελθόν δεν είχε προλάβει ποτέ να υπάρξει παιδί. Μεγάλωσε απότομα επειδή ο πατέρας της έπινε ούζο και μεθούσε· η Μαρία υποστήριζε πως το σκουλήκι στην καρδιά του πατέρα ήταν μονίμως μεθυσμένο. Στο λύκειο ο καθηγητής των μαθηματικών της έλεγε: *Μάθε να προσθέτεις και να διαιρείς για να μπορέσεις κάποτε να ξεφύγεις. Μέσα στα μαθηματικά ζει η απόδραση. Και όταν το κουδούνι χτυπούσε, την πήγαινε σπίτι του, την πετούσε στο κρεβάτι και την έγδυne. Μετά της έλεγε: Τα μαθηματικά είναι έρωτας. Για να τα καταλάβεις πρέπει πρώτα να ερωτευθείς. Αλλιώς δεν έχουν νόημα. Η Μαρία όμως δεν απαντούσε, επειδή το πέος του μαθηματικού πίεζε την κοιλιά της.*

Όταν ο μαθηματικός πήρε μετάθεση, η Μαρία διάβασε αλλά δεν ερωτεύθηκε ποτέ τα μαθηματικά. Έτσι δεν έγινε μαθηματικός αλλά νοσοκόμα. Και μόλις γράφτηκε στη σχολή τού τηλεφώνησε και του ζήτησε να μείνουν μαζί. Εκείνος αρνήθηκε, μέσα στην άρνηση έκρυβε μια αλήθεια. Της είπε πως ήταν παντρεμένος και πως είχε ήδη δύο παιδιά. Της είπε επίσης πως δεν αγαπά ούτε τη γυναίκα ούτε τα παιδιά του όσο εκείνη

και πως αυτός είναι ο λόγος που δεν μπορούν να μείνουν μαζί. Ισχυρίστηκε πως είναι εγγλωβισμένος στην έλλειψη αγάπης. Η Μαρία σκέφτηκε να γυρίσει πίσω, αλλά τελικά το μετάνιωσε. Το μεθυσμένο σκουλήκι ήταν πιο τρομαχτικό από μια μαθηματική ανακρίβεια. Βρήκε ένα σπίτι και το νοίκιασε. Μόλις γνωριστήκαμε μοιράσαμε το ενοίκιο. Και η Μαρία είπε: Στα μαθηματικά ζει το ψέμα. Αλλά δεν μπορώ να ζήσω χωρίς αυτό· ο Παύλος ισχυρίζεται πως η Μαρία ανέχεται αυτή τη μαθηματική ανακρίβεια επειδή φοβάται να ολοκληρώσει μια άγωνα πράξη.

Ο Παύλος την αγαπά κατά βάθος, αλλά αρνείται να το παραδεχτεί.

Η γυναίκα στο απέναντι παράθυρο καθαρίζει ένα κόκκινο μήλο. Τις φλούδες τις πετάει στα σκουπίδια με τα δάχτυλα, με την παλάμη τιάζει το παιδί πάνω στον πάγκο. Το παιδί τρώει το μήλο από φόβο, κοιτάζει την ακονισμένη αιχμή και τρέμει μήπως το μαχαίρι θυμώσει και του τρυπήσει τη γλώσσα. Μπήγει βιαστικά τα δόντια στη σάρκα και την τεμαχίζει. Το μήλο είναι ζουμερό, γεμίζει το στόμα του παιδιού σάλια. Ο τεμαχισμός όμως είναι στεγνός, ακούγεται μέχρι το μπαλκόνι μας. Το παιδί βγάζει το μήλο από το στόμα και προσέχει πως επάνω στη σάρκα, η γλώσσα του αφήνει μικρές κόκκινες ρωγμές. Η γυναίκα κοιτάζει τις ρωγμές και λέει στο παιδί: Να πλύνεις τα δόντια σου προτού κοιμηθείς. Το παιδί γνέφει καταφατικά, η γυναίκα στρίβει το

λαιμό της και κοιτάζει τα καθαρά ρούχα του άντρα που κρέμονται στον καλόγερο. Όση περισσότερη καθαριότητα τόσο περισσότερη πείνα, σκέφτεται. Ακούει το ροχαλητό του και θυμώνει. Σφίγγει τα φρύδια και γελά. Το σκουλήκι στην καρδιά της έχει αφήσει ένα κομμάτι ανέγγιχτο, μπορεί να ζήσει. Η Μαρία ακούει το ροχαλητό και μαλακώνει, επειδή εκείνη και ο άντρας στο απέναντι διαμέρισμα όταν κοιμούνται δεν ονειρεύονται, αλλά μοιράζονται μιαν επιστροφή.

3.

ΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ επαναλαμβάνει την ίδια διαδρομή κάθε μέρα. Κάποιος τοποθέτησε στον μεταλλικό του σκελετό μια συγκεκριμένη αρχή και ένα συγκεκριμένο τέλος. Είναι ένας άοπλος στρατιώτης, είναι κατασκευασμένο για να υπακούει σε διαταγές. Δεν παρεκκλίνει της πορείας του επειδή έτσι το διέταξαν, επειδή του είπαν πως αν αψηφούσε τις διαταγές θα παρέκκλινε ο κόσμος· το λεωφορείο υπακούει στο πόδι επειδή κάτω από ένα πέλμα δεν υπάρχει διαφυγή.

Το λεωφορείο ακολουθεί καθημερινά την ίδια διαδρομή. Και για να κινηθεί του αρκεί πηκτό αέριο. Και στα καθίσματά του δεν μεταφέρει πύρινες εκλάμψεις αλλά πηκτούς ανθρώπους· στις φλέβες των επιβατών κυλά πηκτό αίμα επειδή οι φλέβες τους είναι μικροσκοπικοί σωλήνες τροφοδοσίας.

Στα καθίσματα του λεωφορείου καθημερινά βολεύονται πηκτοί άνθρωποι και από τις χειρολαβές κρέμονται καθημερινά πηκτά λιωμένα χέρια. Όταν στα καθίσματα κάθεται ένα πηκτό ηλικιωμένο σώμα, δίπλα από τα αυτιά των χειρολαβών φυτρώνουν μακριές φαβορίτες και πάνω από το πηγούνι βαμμένα χείλη. Οι φαβορίτες ανήκουν στα μάγουλα και στα ζυγωματικά, τα

βαμμένα χείλη στο φθαρμένο κούτελο και τις προσβολές. Οι φαβορίτες είναι μία απειλητική προσέγγιση και τα βαμμένα χείλη λένε, *εσύ φταις για την ορθοστασία μας, στην πηκτή ηλικιωμένη καρέκλα*. Όμως δεν μπορείς να δεις ούτε τη φαβορίτα ούτε το βαμμένο χείλος να απαγγέλει την κατηγορία επειδή κρύβεται πίσω από ένα λιωμένο χέρι. Και η ηλικιωμένη πηκτή καρέκλα το γνωρίζει και δεν σηκώνει το κεφάλι από τους μηρούς για να απαντήσει. Απλώς ρίχνει την όραση έξω από το παράθυρο υπό γωνία· στις άκρες των σπιτιών οι κατηγορίες πονούν λιγότερο.

Όταν κάθονται στα πηκτά καθίσματα, οι φαβορίτες μοιάζουν με γρατζουνιές στο γυαλί και τα βαμμένα χείλη ξεβάφουν επάνω σε ραγισμένα πρόσωπα. Και οι χειρολαβές γεμίζουν βαθιές ρυτίδες και τα λιωμένα χέρια στάζουν στο πάτωμα του λεωφορείου και γίνονται ασταθή πόδια. Οι ρυτίδες παραπαίουν και λένε, *εσύ φταις που γεγράμας γρηγορότερα, στα βαμμένα χείλη και τα ασταθή πόδια πατάνε στις άκρες των φαβορίτων και τραμπαλίζονται*. Τόσο οι φαβορίτες όσο και τα βαμμένα χείλη δεν δίνουν σημασία στην τρεμάμενη κατηγορία επειδή στο σπίτι τους κρύβουν σε κάποιο συρτάρι μία ρυτίδα για καλό και για κακό.

Όταν στα πηκτά καθίσματα οι ρυτίδες μπλεχτούν με τις φαβορίτες και τα βαμμένα χείλη, το λεωφορείο βοά επειδή οι ηλικιωμένοι μοιράζονται τον πόνο τους με κάποιον που υποφέρει ήδη. Οι ηλικιωμένοι δεν προσέχουν πως η φαβορίτα υποφέρει επειδή δεν έχει μέλλον

και τα βαμμένα χείλη υποφέρουν που δεν έχουν παρόν. Από τις μπερδεμένες χειρολαβές ακούς ένα εσύ φταις τόσο μπερδεμένο που δεν ανήκει πουθενά. Ούτε στον πόνο μιας ρυτίδας η οποία αναμασά το παρελθόν.

Ο οδηγός του λεωφορείου ακουμπά το τιμόνι στην κοιλιά του. Μαζί με το όχημα στρίβει και ο αφαλός του, επειδή βρίσκεται σε αυτήν την δουλειά από νεαρή ηλικία. Μέσα στο καθρεφτάκι του οχήματος ο οδηγός είδε τα μαλλιά του πρώτα να πέφτουν και μετά τα απομεινάρια τους να ασπρίζουν. Για αυτό ακουμπά το τιμόνι στην κοιλιά του, θέλει να κυφορήσει τη διαδρομή μήπως και διακόψει την αλλαγή· ο χρόνος είναι μια αδιάκοπη προώθηση.

Μόλις τον πιάσουν οι πρώτοι πόνοι, ο οδηγός βλέπει τον κόκκινο σηματοδότη και αδιαφορεί. Πονάει τόσο που το κόκκινο στο μάτι γίνεται με μιάς ένα βαθύ πράσινο, σαν ανοιξιιάτικο χορτάρι. Βυθίζει το πέλμα στο πάτωμα του λεωφορείου και αυξάνει ταχύτητα· το λεωφορείο δεν αντιδρά επειδή είναι υποχρεωμένο να υπακούσει στη διαταγή. Μόλις η ταχύτητα του λεωφορείου αυξηθεί, τα λιωμένα χέρια τρέμουν. Η ξαφνική επιτάχυνση είναι μια απότομη μεταβολή και τα λιωμένα δάχτυλα, επάνω στις χειρολαβές, δεν γίνονται ναυτικοί κόμποι αλλά χριστουγεννιάτικοι φιόγκοι. Και τα μάτια παύουν να κοιτούν στα παράθυρα τους κροτάφους επειδή κλείνουν από φόβο.

Ο γκαστρωμένος οδηγός πονάει τόσο που οδηγεί στα τυφλά. Δεν βλέπει τη μανούβρα και πέφτει επάνω σε

μια μοτοσικλέτα. Η σύγκρουση κάνει πάταγο. Ο θόρυβος ξεκολλάει το τιμόνι από την κοιλιά και το πόδι γίνεται ένα παρατεταμένο φρενάρισμα. Ο ήχος που κάνει το κράνος όταν αγγίζει τον δρόμο δεν ακούγεται σαν πάταγος αλλά σαν βεγγαλικό και το φρένο κάτω από την πατούσα του σαν μητρική στριγκλιά. Το λεωφορείο ακινητοποιείται μερικά μέτρα παρακάτω, το κεφάλι του οδηγού συνεχίζει όμως να κουνιέται επάνω στον λαιμό του. Το κουνημένο κεφάλι ψελλίζει *εσύ φταις*, αλλά κανείς δεν καταλαβαίνει αν κατηγορεί το γιόζι ή το κράνος. Ο οδηγός ανοίγει τις πόρτες, βγαίνει στον δρόμο. Πλησιάζει την πρόσκρουση. Το κράνος σηκώνεται από την ασφάλτο, αποχωρίζεται από τον λαιμό και γίνεται ένα τρομαγμένο πρόσωπο και ένα σώμα που πονάει. Οι επιβάτες κατεβαίνουν από το λεωφορείο και μια γυναίκα πιάνει τον οδηγό από το μπράτσο. *Εσύ φταις*, λέει. Η φωνή της ακούγεται σαν ρυτίδα, σαν φαβορίτα, σαν βαμμένο χείλος. Η φωνή της γυναίκας ενώνει τις διαφορές επειδή βρίσκει έναν άλλο φταίχτη. Ο οδηγός δεν απαντά επειδή κοιτάζει τη ρωγμή στο κράνος: μια νοσοκόμα εγκαταλείπει το πλήθος. Κοιτάζει το ρολόι της, όχι το ατύχημα. Έπειτα βλαστημά επειδή ξέρει πως θα αργήσει στη δουλειά της. *Εσύ φταις*, λέει στον οδηγό, στη μηχανή, στη φωνή. Η Μαρία ανοίγει το βήμα και απομακρύνεται.

Η Μαρία τα τελευταία χρόνια βιάζεται να πάει στη δουλειά. Μπαίνει στα λεωφορεία και περπατά στον δρόμο ντυμένη νοσοκόμα. Στον ώμο της κρεμά μια μαύρη

τσάντα επειδή όταν έχει βάρδια δεν νιώθει γυναίκα αλλά λειτούργημα. Τη στολή, όταν έχει βάρδια, δεν την αισθάνεται στο δέρμα της. Ούτε την τσάντα. Έχει συνηθίσει σε αυτήν την απουσία.

Η Μαρία βιάζεται να αναλάβει καθήκοντα και βιάζεται να διαβάσει τις σημειώσεις των γιατρών. Στοιβάξει τα φάρμακα στο καρότσι, βγαίνει στον διάδρομο και μπαίνει στους θαλάμους με αριθμητική σειρά. Πάνω από τα κρεβάτια ψελλίζει: εσύ φταις. Αλλά αυτή η κατηγορία δεν ακούγεται επειδή δεν απευθύνεται ούτε στον ασθενή ούτε στον συνοδό. Είναι σιωπηλή επειδή ανήκει στο σκουλήχι.

Επιστρέφοντας σπίτι, η Μαρία γδύνεται βιαστικά. Το σώμα της είναι αδύνατο. Παίρνει μια πετσέτα, μπαίνει στο μπάνιο και πλένεται. Όταν η βρύση κλείσει, πάνω από το κεφάλι της Μαρίας πετάει ένας υδρατμός. Φοράει μια νυχτικιά και ξαπλώνει στον καναπέ. Ανοίγει την τηλεόραση αλλά δεν κοιτάζει την οθόνη. Κοιτάζει το μαύρο τηλέφωνο που είναι ακουμπισμένο στην κοιλιά της. Αν ο μαθηματικός τηλεφωνήσει, η Μαρία ξεχνά πως είναι νοσοκόμα, ξεχνά πως είναι αδύνατη, ξεχνά πως υπάρχει ο υδρατμός. Ανοίγει την ντουλάπα και γίνεται γυναίκα. Βάφεται σαν γυναίκα και περπατά σαν γυναίκα. Και στον δρόμο τα τακούνια της ακούγονται σαν γυναικεία ανάγκη. Αν το τηλέφωνο μείνει σιωπηλό, η Μαρία ξεχνά πως υπάρχει. Πάνω από το κεφάλι της ο υδρατμός στάζει, γίνεται απεγνωσμένη σκέψη. Αλλά στην οθόνη της τηλεόρασης δεν δίνει καμία σημασία.